

171178

K. K. STAATSANWALTSGEBÄUDE MARIBOR
Eingelangt am 9. April 1915
mit *171178*

Marijanišče

v Veržeu

na Murskem polju.

Priobčil PROF. FR. KOVAČIČ.

Z dovoljenjem preč. Lavantinskega knezoškofijstva
dne 23. aprila 1915, št. 2212.

Maribor, 1915.

Izdala in založila družba „Marijanišče“ v Veržeu. — Tiskarna sv. Cirila.

171178

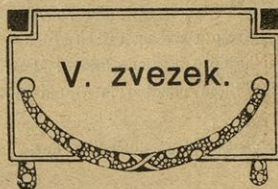

030044721

Marijanišče

v Veržeu

na Murskem polju.

Priobčil PROF. FR. KOVAČIČ.

Z dovoljenjem preč. Lavantinskega knezoškofijstva
dne 23. aprila 1915, št. 2212.

Maribor, 1915.

Izdala in založila družba „Marijanišče“ v Veržeu. — Tiskarna sv. Cirila

Mnogočastitemu gospodu

Francu Kovačič,

doktorju modroslovja, kn. šk. duhovnemu svetovalcu in profesorju na kn. šk. bogoslovnemu učilišču

v

MARIBORU.

Z ozirom na Vašo prošnjo z dne 19. aprila 1915 in na „Nil obstat“, ki ga je izrekel cenzor kn. šk. odbora za oceno tiskovin dne 21. aprila t. l., z veseljem dovolim v zmislu apostolske konstitucije **Officiorum ac munerum** od dne 25. januarja 1897 ter okrožnice papeža Pija X. **Pascendi Dominici gregis** z dne 8. septembra 1907, da se natisne rokopis **Marijanišče v Veržeju na Murskem polju**, V. zvezek.

Knjižica obsega bogato in zanimivo letno poročilo o zavodu in je primerno dogodkom sedanjega časa posvečena častnemu spominu mnogih prijateljev in dobrotnikov „Marijanišča“, ki ali stojijo zdaj v bojnih vrstah proti sovražniku Avstrije, naše mile domovine, ali ranjeni vzdihujejo po bolnišnicah ali ječijo v vojni sužnosti ali že počivajo mrtvi na tuji zemlji.

Blagoslov božji spremljaj knjižico in njene bralce! Mati dobrega sveta pa naj brani in varuje prelepi zavod, ki skrbno izobražuje ljubo mladino in vestno vzgojuje upoln naraščaj Salezijanske družbe!

V Mariboru, na praznik sv. Jurija mučenika, dne 23. aprila 1915.

† **MIHAEL,**
knezoškof.

Predgovor.

Četrty zvezek „Marijanišča“ smo izdali kot slavnostno številko o priliki posvetitve nove kapele v zavodu l. 1913. Nismo takrat slutili, v kakšnih razmerah bo izšel naslednji, peti zvezek. Mnogoteri vzroki so delali ovire, da ta zvezek ni mogel prej na dan. V zimskem času 1913—1914 se je po avstrijskih tiskarnah sploh za več mesecev ustavilo delo. Spomladi 1914 so prišla mnogotera druga opravila in ni bilo mogoče oskrbeti izdaje tega zvezka. Ko bi bil čas za to, so pa zagromeli topovi, začela se je krvava vojna, ki je vse moči in vso pozornost obrnila na sebe. Pravijo pa, da se vojaki na bojnem polju sčasoma celo privadijo gromenju topov in žvižganju krogel. Tako se moramo tudi mi, ki smo doma, prilagoditi vojnemu času, zbrati svoje misli in se poprijeti svojega dela.

V teh resnih časih tedaj podajemo dobrotnikom in prijateljem v roke ta-le zvezek „Marijanišča“. Mnogo naših prijateljev in

dobrotnikov, ki so z denarjem, delom in vožnjo pripomagali k stavbi salezijanskega zavoda, je moralo zapustiti svoje domove in stoje sedaj v bojnih vrstah proti sovražniku, nekateri morda ranjeni vzdihujejo po bolnišnicah, nekateri ječijo v vojni sužnosti, nekaj pa jih gotovo krije grob v tuji zemlji. Vsem tem bodi ta zvezek posvečen v časten spomin. Mrtvim naj Pomočnica kristjanov v boljšem življenju položi neverljivi lavorjev venec na glavo, živim pa izprosi srečno in zdravo vrnitev v domovino, skorajšnji blagodejni mir, dokler pa tega ni, tiho potrpežljivost in voljno prenašanje vojnih nadlog.

Ponižna zahvala bodi izrečena prevzvišenemu Posvetitelju kapele, ki so blagohotno dovolili, da se objavi v tem zvezku. Njih prekrasni govor o priliki posvetitve. Čitatelji ga bodo brezdvomno brali z veseljem in duhovno koristjo.

I. Pridiga

Njih Prevzvšienosti, knezoškofa Mihaela,

govorjena po dovršenem posvečenju hišne kapele Matere dobrega sveta z velikim altarjem vred in s stranskim altarjem presvetega srca Jezusovega v salezijanskem zavodu „Marijanišću“ v Veržeju na praznik Marijinega rojstva, ponedeljek 8. septembra 1913.

Maria, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Marija, od katere je rojen Jezus, ki se imenuje Kristus.
(Mat. 1, 16).

V Jezusovem in Marijinem imenu pobožno zbrani kristjani!

Čudežen, čudežen je današnji sveti evangeli. Ali ne? Danes praznujemo god rojstva preblazene device Marije. In na rojstni dan Marijin bi nam moral sv. Matevž, govorim po človeški, poročati, kedaj, kje in od koga je bila Marija rojena. Toda o času in kraju, o starših in sorodnikih preblazene Device nam sv. evangelist ne pove ničesar, čeprav bi to danes pričakovali. Naznani nam pa, česar bi ravno danes ne slutili, zakaj je bila Marija rojena. Sveti evangeli končuje namreč slovesno, rekoč: Jakob pa je rodil Jožefa, moža Marije, od katere je rojen Jezus, ki se imenuje Kristus.

In to naznanilo je pa ravno poglobitno. To je namreč najpoglobitnejši namen in pomen rojstva prečiste Device, da bi naj postala Mati božja, da bi naj rodila Vzveličarja sveta, Jezusa Kristusa. V tem korenini vsa Marijina visokost in vrednost, leži vsa njena čast in slava. Pero, ki nam je v evangeliu zapisalo to preveličastno naznanilo, na katerem sloni tudi moja današnja pridiga, je bilo vzeto iz perut Svetega Duha in je bilo od njega pri pisanju nezmotno vodjeno in spremljano.

To je Marijina največja in najvišja vrednost, pa je temelj in sleme vseh njenih vrlin in čednosti, da je Mati božja. Iz tega njenega poklica izvira vsa njena močnost, vzornost in častitost, izhaja vsa

njena lepota in krasota. Zdaj umejemo, zakaj danes sveta Cerkev moli ali pa poje tako veselo in radostno: Nativitas tua, Dei genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo mundo. Tvoje rojstvo, o božja Porodnica in Devica, je veselje naznanilo vsemu svetu. (Antiph. ad Magnif. in II. Vesp. Nativitatis B. M. Virginis).

Premili moji poslušalci!

Ker je bila Marija rojena za to, da bi rodila že zdavnaj obljubljenega in težko pričakovanega Odrašenika sveta, zategadelj je njeno rojstvo vsemu svetu v nedopovedno veselje, mu je v rajsko radost.

Pred vsem je bilo to rojstvo v veselje otroku samemu. Ali ne? Dotlej je bilo vsako novorojeno dete nekako nesrečno, žalosti podvrženo, ker je o njem veljal bridki vzdih in vzklik kralja Davida: Glej, v hudobiji sem spočet, in v grehih me je spočela moja mati! (Ps. 50, 7). Z ozirom na to, kaj čuda, da je sicer potrpežljivi Job nekako preklel uro svojega rojstva, da si je pozelel ne biti, ali pa da bi bil iz materinega telesa koj zanesen v grob. (Job 10, 18, 19.) In o svojem izdajcu Judežu Iškarijotu je rekel Jezus: Bolje bi mu bilo, da bi se ne bil rodil tisti človek. (Mat. 26, 24). Sleherni človek je po naravi otrok jeze, uči duhoviti apostol Pavel. (Efež. 2, 3).

Vendar o Mariji ne velja ne Jobova tožba, še mnogo manj Jezusova sodba in ne Pavlova trditev. Dete, čigar rojstni god danes slavimo, je bilo brez madeža izvirnega greha spočeto in rojeno. To dete je popolnoma čisto, neoskrunjeno, je otrok božje ljubezni, je svetejše ko najsvetejši angelji vseh devet korov. Zato je rojstni dan Mariji sami v nebeško veselje.

Dr. Mihael Napotnik, knezoškof Lavantinski.

In sladko veselje je njeno rojstvo očetu Joahimu in materi Ani. O presrečna roditelja! Ne Abraham in Sara, ne Izak in Rebeka, ne Jakob in Rahel — nobena zakonca sem od 4000 let nista bila osrečena s takim otrokom, kakor vidva dva! — V izredno veselje je Marijino rojstvo tebi, cvetlični Nazaret na prijetnem griču! Biser, ki je danes zalesketal v tvoji sredi, presega najlepše bisere in najdražje dragulje na krasu in sijaju. Ne le iz Madijane in Efe, iz Arabije in Sabe, od vseh koncev in krajev ter od vseh mej sveta bodo prihajali tvoji občudovalci, da obišejo in počastijo mesto, kjer je bila rojena Mati božjega Sina. — Raduj se ti Kanaan! Zdaj žari nad teboj avrora ali jutrnja zora, ki napoveduje veličastni vzhod Solnea pravice.

Zares! Vsemu svetu je Marijino rojstvo naznanilo nepopisno veselje. Zdaj ima svet, česar še nikdar ni imel. Ima popolnoma sveto škrinjno zaveze, sedež modrosti, hišo zlato. Danes se niso postavila svetu rušljiva slavna vrata, ampak vrata nebeška, ki se ne bodo nikdar in nikoli zrušila. O, da bi svet vedel in natančno spoznal, kaj da posede! Radoval bi se v Bogu neprestano. Ljudstva bi ploskala z rokami. Omnes gentes plaudite manibus! (Ps. 46, 2). Marija je začetek pravega veselja. Ž njo se začenja nova doba, doba srečnega družinskega veselja, odpre se nepotekljivi vir božjega blagoslova.

Praznik Marijinega rojstva oznanja veselje temu le njenemu domu in zavodu. Ni še minulo leto dni, in jaz se nahajam že drugikrat v tej prevažni ker ljubi mladini namenjeni hiši. Nedeljo 27. vinotoka evharističnega leta 1912 sem slovesno blagoslovil samo le del Marijanišča. In od tedaj do danes, o kakšen velikanski napredek! Dne 22. avgusta tekočega svetega jubilejnega leta 1913 so me poprosili mnogočastiti gospod Avrelj Guadagnini, ravnatelj tukajšnje Salezijanske naselbe, da naj ravno danes na Marijin god izvršim sveto delo, ker Salezijanci tako goreče častijo Marijo pod raznimi naslovi ali imeni, kakor so Marija pomočnica, Marija brezmadežna, Marija usmiljena in drugi mnogoteri.

In tako sem danes na preveseli rojstni blagdan Marijin svečano posvetil hišno kapelo Matere dobrega sveta z glavnim altarjem vred, v čigar sredino sem shranil iz staročastite cerkve sv. Sabine v Rimu poslane mi svete ostanke treh mučencev Aleksandra I. papeža, Evencija in Teodula ter dveh mučenk Sabine in Serafije, pa sem podelil danes vsem pričujočim odpustek enega leta. Ob vsaki obletnici pa bodo obiskovalci tega svetišča prejeli petdeset dni odpustka. Obenem sem konsekriral stranski altar presvetega srea Jezusovega — z vsekano letnico 313 do 1913 in s Konštantinovim monogramom ✠, ker je obenem spomenik na letošnji Konštantinov jubilej — in sem v njegov grobec položil svetinje treh mučencev Bonozza, Inocencija in Maksima ter sem vernikom podelil tudi odpustek enega leta, kakor si bodo zamogli ob vsaki obletnici pridobiti nepopolni odpustek 50 dni; torej zavsem odpustek sto dni, ako bodo namreč s tem namenom opravili navadne molitve za odpustke pri velikem in pri malem altarju. — Poleg posvetitve samostanske kapele z dvema žrtvenikom sem še blagoslovil krasne slike na dragocenih oknih, namreč v apsi podobe Matere dobrega sveta, sv. Mihaela nadangelja in sv. Jožefa, v ladji pa sv. Antona puščavnika, sv. Alojzija in sv. Frančiška Salezija.

Tako je tedaj Marijino rojstvo prineslo zalemu tukajšnjemu zavodu izredno veselje. — Kakor vsemu svetu je Marijin rojstni god oznanil lepemu Veržejskemu svetu sladko veselje. Zlasti pa je Marijino rojstvo tebi, ljuba mladina, napovedalo nedo-merno veselje. Pridite, pa me poslušajte o tem, otroci moji! Kaj je bil vendar otrok v paganski ali neverni dobi? Špartanci so novorojeno dete presodili, je li zdravo in krepko. Če ni bilo, je bilo zaneseno tja med pečovje puste gore Taigetusa, da ga ukončajo miši, kragulji, lisice, volkovi ali druge divje zveri. O kako pretresljivo je pač odmevalo to skalovje od jeka in vpitja zavrženih sirot! Egiptovski faraon je zapovedal, da se naj vsi dečki, ki se rodijo v Izraelu, pomečejo v reko Nil. Kdo bi dopovedal, koliko takih ubogih črvičev je umrlo gladu, je bilo poteptanih, je bilo raztrganih, je bilo potopljenih?

Pa še več hujšega! V Šparti so bili dečki javno bičani na altarju boginje Diane in nekateri tudi žrtvovani. Kdo prešteje otroke, ki jih je malik Moloh požrl v svojem žarečem goltancu? Celo potomec kralja Davida, da ne govorim o Herodu, ki je dal vse dečke do dveh let stare okoli Betlehema pomoriti, brezbožni kralj Ahaz je še 70 let pred Kristusom daroval lastnega svojega sina paganskim malikom in sicer v smrt na ognju. Achaz filium suum consecravit, transferens per ignem secundum idola gentium. (IV. Regg. 16, 1—3). O groza, o groza nad grozo!

In kako se zdaj po Marijinem rojstvu, denimo danes, godi otrokom? Dandanes se najplemenitejši ljudje potegujejo za uboge otroke vseh vrst: za sirote in osamele, za slepe pa gluhe in neme, za hrome in kruljave, za bebbe in slaboumne. Najboljši možje posvečujejo vse svoje telesne in duševne moči peduku in vzgoji moške in ženske dece. S prstom pokažem le na zveste častilce sv. Frančiška Saleškega in blage sinove blaženega don Boska (rojenega dne 15. avgusta 1815), na Salezijance, te požrtvovalne mladinaljube, na te preizvrstne učitelje in vrle vzgojitelje deške mladine. Pa pokaj bi dalje govoril o teh modrih možih, ki varujejo mladež kakor zenice svojih oces — saj jih imate v svoji sredi, saj vidite njihovo blagodejno in blagoslovljeno delovanje. Le spoštujte in poslušajte in ljubite jih!

In vi, ljubi gojenci, molite prav pridno *Salve, Regina!* V tej molitvi je zapadeno vse, kar vam je Marija. Ona vam je mati milosti, vam je življenje, sladkost in upanje. Ona je vaša zagovornica, ki obrača svoje milostljive oči na vas ter vam kaže blaženi sad svojega telesa, vam podaje Jezusa v presveti evharistiji. Častite in povišajte, poslušajte in posnemajte to usmiljeno, dobrotljivo in sladko devico Marijo! Ona vam bo vodilja v vrtincih in valovih tega življenja, vam bo svetilnica, kažoča vam pravo smer v težkih vprašanjih stanovskega poklica.

V Gospodu ljubljeni častilci Marijini!

Marija, od katere je rojen Jezus, ki se imenuje Kristus. V teh svetopisemskih besedah je izražena Marijina

najvišja odličnost, namreč čast Matere božje. Iz tega naslova izvirajo vsi drugi častni naslovi, kakor jih poznate iz Lavrentanskih litanij in s katerimi kličete Marijo na pomoč. V najnovejšem času je bil med naslovom Mati prečudežna in klicem Mati našega Stvarnika uvrščen neki globoko pomenljiv vzklík.

Tam v starem italijanskem mestecu Genestanu danes Genazzano (Ženacano), stoječem v divotnih vrtih, hranijo v čedni cerkvi čudodelno podobo, znano pod imenom Mati dobrega sveta. Na god sv. evangelista Marka, dne 25. aprila leta 1467, je priplavala na belih oblakih iz albarskega mesta Skadra preko morja in se je naselila v cerkvi, ki je bila pozidana na ozemlju, katero je cesar Konstantin Veliki daroval papežu Silvestru. Na tem zemljišču je dal papež Marko sezidati majhno cerkev v čast Mariji dobrega sveta. Pozneje je bila cerkveca povečana od častitih redovnikov Avgušincev s pomočjo daržljive gospe Petrucije. Staročastito ime Mati dobrega sveta, kateri je bila cerkev od nekdaj posvečena, je zdaj prešlo na došlo znamenito podobo, katero je verno ljudstvo od tedaj do danes neprenehoma častilo in poveličevalo.

Tudi v Skadru še do danes niso pozabili lepe Marijine podobe. Dvakrat v letu obhajajo katoliški Albanci praznik Matere dobrega sveta in sicer dne 26. aprila za vso deželico in ponedeljek po tretji nedelji v mesecu oktobru posebej za mesto Skadar. Albansko ljudstvo neprenehoma hrani v srečju ljubezen do svoje velike Zoje ali Gospe. Brez števila je posnetkov čudodelne podobe, ki se nahajajo po cerkvah, kapelah, po hišah in bornih kočah. Nad glavnim altarjem mogočne Skadarske katedrale s prostorom za 5000 vernikov se vzdiga vabljliva podoba Marijina, posneta po čudodelni podobi Genazzanski. Mična slika na presno v lepo zaokroženi altarni apsidi pa predstavlja pobeg dragocene podobe iz Skadra. Visoko v zraku plava Marija, nesena od angeljev. V ozadju se dviga pečina s skadarskim gradom Rosafo ob znožju cerkve in več hiš. Dva Albanca sledita v globoki pobožnosti za čudodelno podobo na njenem pobegu. Moža se imenujeta Georgius in de Selavis, ki sta po pobožnemu izročilu

potovala prek Adrije kakor po suhem in sta se naselila v Genazzanu, kjer še danes živijo potomci Georgija. Pogled na to presno sliko spravlja obiskovalce velikanske Skadarske katedrale vselej v nepopisno milo ganjenje.

Čudovito podobo so častili papeži, kakor sv. Pij V., Inocencij XI., ki je velel leta 1682 podobo venčati, potem Benedikt XIV., ki je odredil posebno mašo in posebne dnevnice, Pij IX., imenovan Marijin papež, in splošno občudovani Leon XIII. Leta 1789 je sveta Cerkev odločila 26. dan meseca aprila za lasten praznik in lastne duhovniške molitve v ta spomin. Leon XIII. so odobrili nove duhovniške molitve za ta praznik Marijin, in dne 22. aprila 1903, kratko pred svojo smrtjo, ki jih je dohitela dne 20. julija 1903, so ukazali, da se spominjajmo tudi v Lavretanskih litanijah Matere dobrega sveta in da jo prosimo pomoči in zavetja.

Kajpada! Ta naziv ali naslov gre Mariji, je za nas bogat blagoslov in je primerno zadoščenje Mariji za nezaupanje, ki ga ji na svojo lastno škodo kaže toliko kristjanov.

Gotovo, Devici najmodrejši gre povsem častni priimek: Mati dobrega sveta! Marija, naša ljuba gospa, je namreč nevesta Svetega Duha. In Sveti Duh, kako je pač napolnil to sveto nevesto z vsemi svojimi darovi, katerih štejemo po katekizmu sedem, in kako jo je pač obogatil z vsemi svojimi sadovi ali darinami, katerih našteva sv. apostol Pavel dvanajst! (Gal. 5, 22. 23).

Tretji dar Svetega Duha je dar sveta, ki nam pomaga v dvomih in težavnih rečeh, se odločevati za to, kar je Bogu prijetno in za nas vzveličavno. In ta dar je Marija pokazala zlasti tedaj, ko ji je božji poslanec nadangelj Gabriel oznanil, da bo postala Mati božja. Vedela si je koj svetovati, da je ponižno vprašala, kako se bo to zgodilo, ker je obljubila vedno devišstvo? In ko je izvedela, da bo mati božjega Sina postala pa obenem ostala čista devica, tedaj je nemudno privolila v učenje druge božje osebe, našega Gospoda Jezusa Kristusa.

In zopet je Marija pokazala svoj bogati dar dobrega sveta na ženitovanju v Kani Galilejski, ko je svatom svetovala,

češ, da naj vse storijo, kar jim bo rekel Jezus. O modri in najmodrejši nasvet. Mi vsi vemo, kako je bilo izpolnjenje Marijinega sveta srečno za vse svate in goste. Marija je torej na zemlji posredovala med Jezusom in ljudmi, in sedaj naj bi tega ne počenjala v nebesih? Kot kraljica nebes in zemlje naj bi ne opravljala zvesto službe Matere dobrega sveta? Če je pa temu tako, ker drugače biti ne more, potem pa se vestno ravnajmo po Marijinem nasvetu in delajmo, kar nam pravi Jezus! In kaj nam veli Jezus? Izpolnjujte božje in cerkvene zapovedi, izpolnjujte stanovske dolžnosti! Posvečujte nedelje in praznike, prejemajte svete zakramente, prišajajte dober sad pokore, izkazujte usmiljenje! Pa še vsakemu posebej naroča: Salezijanci, vodite svoje gojence z vso vnemo k meni, ki sem pot, resnica in življenje! In vi, oratorijanci, nasledujte svoje modre vodnike, ki vam kažejo pot do krščanske popolnosti!

Ljubi moji! Na Marijino priprošnjo dobivamo milosti. In milost, ali ni nadnaravna luč, ki razsvetljuje naš um in nagiblje našo voljo k dobremu? Čudovito! Na maloazijskem otoku Patmosu je sv. apostol in evangelist Janez gledal v zamaknjenju Marijo kot gospo, odeto s solncem in kot veličastno prikazen in znamenje na nebu. To pomenja, da Marija opravlja v božjem kraljestvu službo, ki jo v prirodi opravlja zlato solnce. Prva dobrota pa, ki nam jo deli ljubo solnce, je čista luč, ki nam sveti na potu življenja. Enako nam Marija pridobiva luč za naše potovanje v večnost, nam prosi za dar dobrega sveta. Kako primerno je pač današnje mašno berilo, posneto iz knjige Modrosti ali Pregovorov in obrnjeno na Marijo, devico najmodrejšo! Berite in razmišljajte samo le konec znamenitega berila! Sedaj torej otroci, poslušajte me: Blagor njim, ki se drže mojih potov! Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte! Blagor človeku, ki me posluša in čuva pri mojih vratih slednji dan in na me pazi pri podbojih mojih duri! Kdor mene najde, najde življenje in prejme vzveličanje od Gospoda. (Preg. 8, 32—35).

Od Marije matere dobrega sveta prihaja za nas obilni blagoslov. Zlato in srebro, pravi Sveti Duh, ohrani človeka na močnem stališču; vendar nad oboje je dobri svet. Zares, brez sveta biti, prinaša temo v duhu, pripravlja nemir v srcu. Nesrečen je človek, ki pogaša dobrega sveta v temi in smrtni senci. Dobri svet je kakor zvezda vodilja, ki sveti v noči, ki razsvetljuje pot, ki ga hodi potovalec. Modri svet varuje nesreče in pripravlja veselje in dela notranji mir. — Sin, brez sveta nič ne delaj, in po storjenem delu se ne boš kesal. (Eccli. 32, 24).

V človeškem življenju je obilo tmine. Toda Marija podaje in užiga luč za to temo. Tema, da, smrtna senca je nevera. Pa Marija vodi in spremlja do večne luči svete vere. Glasoviti jud Ratisbonne je v Rimu v neki cerkvi prišel slučajno do altarja Marijinega — in v tem trenutku se mu je zazdelo, da prihaja od Marijine podobne žarek luči in njega. Jokaje je padel na tla in je poprosil Marijo pomoči. Ko je mož vstal, je bil veren kristjan. Dal se je kmalu krstiti ter je postal duhovnik in sloveč misijonar, ki je neprestano molil in vzdihoval za izpreobrnjenje svojih rojakov, nesrečnih judov. Parce Domine, parce Domine, tako je molil neprenehljivo in molijo zdaj vsak dan pobožne redovnice, od njega upeljane.

Tema je krivovera. Temeljiti protestantovski učenjak, Dr. Herbst, je slul ko izvrsten pisatelj. Marija ga je pripeljala v katoliško Cerkev, da je bil v duhovnika posvečen in je blagonosno deloval v Monakovem za čast božjo in blaginjo neumrjočih duš. — Huda tema in črna noč je greh. Že mnogoteri grešnik je obupal. Vendar tudi to nočno tmino razsvetljuje luč, ki prihaja od Matere dobrega sveta in vodi k solncu posvečujoče milosti božje.

Nevarna tema so dvomi duše. V takšnih dvomih in negotovostih se je nahajal, pa je bil od njih silno preganjan in trpinčen mladi Frančišek Salezij, patron Salezijancev, in sicer tako močno, da je bil blizu pogubne obupnosti. Tedaj je pokleknil tja pred podobo Matere božje in je vdano prosil Marijo za dober svet. In namah je postalo svetlo v njegovi duši, je postalo mirno v njegovem srcu. Solnce modrosti je zasijalo v njegovo preplašeno

srce in mu je sijalo do zadnjega utripa. Bridko iskušani mladenič je postal po Mariji duhovnik, škof, spoznavalec, cerkveni učenik. — Tema in noč je v duši, kadar se gre za poklic, kadar se gre za izvolitev potrebnega stanu. Pa pri Mariji najdeš, dragi moj, odločbo, najdeš tolažbo, najdeš pomoč. Poklekn pred Mater dobrega sveta ter jo prosi za svet, in izvolil si boš poklic in stan, v katerega te vabi in kliče božja previdnost.

Marija dobiva po češčenju njene prednosti kot srednice daru dobrega sveta zasluženo zadostitev. Če častimo Mater dobrega sveta, ji izkazujemo zaupanje, ki služi v zadoščenje za nemarno nezaupanje, ki ga ima toliko ljudi do Marije. O, da bi mogli v eni podobi videti vse zaupanje, ki prihaja od češčenja Matere dobrega sveta! Tam v tihi noči vzdihuje oče, kaj naj stori, da bodo otroci pridni, da se bodo pošteno preživeli. Skrbni oče moli in prosi: Marija, mati dobrega sveta, razsveti me! Tam v samotni premišljuje in modruje blaga mati, kako bi rešila izgubljenega otroka. Zanj prosi in prosi: Marija, mati dobrega sveta, pomagaj mi!

Tam hrepeni in koprni učenec po svetem duhovniškem stanu. Toda z učenjem ne gre in ne gre. Poln trdnega zaupanja pa kliče k Mariji: Mati dobrega sveta, prosi za me! In mladenič je dovršil svoje latinske šole. Kakor cvetoča spomlad se razgrinja pred njim življenje. In zdaj mu pokaže Marija daljne kraje, kjer čakajo neumrjoče duše rešitve, čakajo večnega vzveličanja. In vrli mladenič postane goreč misijonar. Tam kleči dušni pastir ob postelji umirajočega, ki noče nič slišati in znati o spravi z Bogom in s svetom. Kdo naj gane to trdovratno kamenito sree? Pa poln zaupanja moli skrbечи izpovednik: Mati dobrega sveta, podeli nesrečnežu luč spoznanja, kesa, pokore, izpreobrnjenja!

Kaj ne, mili moji poslušalci, to so dokazi živega zaupanja do Marije pomočnice! Leon XIII., blagega spomina, so uvrstili prošnjo do Matere dobrega sveta v Lavretanske litanije — in to je bil žarek luči, prihajajoč od Matere dobrega sveta. To je bil odlok Svetega Duha v poveličanje njegove svete neveste. Hotel je vernikom reči: Častite Marijo pod tem naslovom in pridobi-

vali bote sebi blaženost, Mariji pa zadostitev za nehvaležnost, ki jo ji pripravljajo nezvesti otroci.

V Jezusovem in Marijinem imenu pobožno zbrani kristjani!

Obrnite zdaj svoje oči na zalo podobo Matere dobrega sveta, katero sem danes blagoslovil, kakor sem posvetil na ime in v čast Matere dobrega sveta prostorno kapelo, ki je prva tega patrocinija v celi škofiji, kakor je obenem prva Marijina cerkveca v Ljutomerski dekaniji.

Poglejte torej v novoposvečeni kapeli altarno podobo in si zapomnite nauke in opomine, ki vam jih daje! Angelj sliko kvišku drži, kakor so nesli angelji imenitno sliko Matere dobrega sveta iz Skadra prek morja v Genazzano, ali kakor so nesli nekdanje sveto hišico iz Nazareta najprvo na Trsat in ne dolgo po tem v vsemu svetu znano mesto Loreto. Mislím, da je nositelj naše podobe Marijin angelj varih, sv. Gabriel, ki nam nekako izroča in priporoča Mater dobrega sveta. Jaz vam pa v imenu sv. nadangelja Mihaela, kneza in vodja nebeških čet, čigar črna slika blesti na desnem slikanem oknu — v imenu sv. Mihaela, pravim, vam velim, kar je Gabriel rekel sv. Jožefu, čigar ljubka podoba se lesketa na levem oknu: Surge et accipe puerum et matrem eius! Vstani, pa vzemi otroka in mater njegovo! (Mat. 2, 13).

Vstani in vzemite Dete in njegovo Mater, vi, ljubi moji učenci in gojenci! V božjem dečku, ki je učlovečeni Sin božji in ki se nam razodevlje v presveti evharistiji, bote našli moč in krepost, da bote varno hodili po tesni stezi v nebesa. Ko pa molite k Detetu, ne zabite njegove Matere! Kjer je sin, tam mora biti tudi mati. Prosite Mater za dobri svet, in vi se bote krasili s čednostmi in pri tem bote tudi kras in rdeč cvet zalega zavoda. Roža lepša sebe in s tem krasi tudi vrt. Bodi torej podoba Matere dobrega sveta vedno vaš labar ali prapor v življenju in smrti!

Vstani in vzemite Dete in njegovo Mater vi, mnogočastiti gospod Avrelij, ravnatelj, in vsi vaši častivredni sodelavci v vrtu Gospodovem! Od Sina in od Matere bote vedno dobivali potrebnih svetov za

opravljanje svoje težavne in odgovorne apostolske službe. Vodili bote srečno in uspešno ljubo mladež k njenemu božjemu Prijatelju in k njeni božji Materi. Pogrešali ne bote nikdar dobrega, modrega, vzveličavnega sveta, ki ga bote potrebovali zlasti pri novincih pobožne družbe Salezijske. Prosili ste me, da dovolim tukaj novicijati, in jaz sem to podjetje prav rad dovolil z uradnim dopisom od dne 1. septembra 1913 šte. 4182.

Vstani in vzemite Dete in Mater njegovo vi, mnogočastiti gospod načelnik vse hvale in podpore vredne družbe Marijanišča! Dete je vaša ljubezen, je vaše vzveličanje. Mati njegova pa je vaša svetovalka in vodilja na to pot.

Vzemite Dete in njegovo Mater vi, blagosrečni dobrotniki, ustanovniki in redni udje prevažne družbe Marijanišče, ter še nadalje skrbite za dom Matere dobrega sveta z dobrimi deli usmiljenja, z milimi prispevki in darovi! Bog je obljubil bogato plačilo tistim, ki delijo miloščino, ki podpirajo dobrodelné naprave. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam danes od mene posvečene kapele in občeukoristnega zavoda bodi povedan o miloščini, o telesnih in duhovnih dobrih delih krščanskega usmiljenja naslednji tolažljivi nauk.

Miloščina reši, kakor beremo v knjigi Tobijevi, pekla. Miloščina reši vsega greha in smrti, ter ne pušči duši priti v temo. (Tob. 4, 11). In nadangelj Rafael zatrjuje: Milošnja reši smrti, in ta je, ki izbrišuje grehe in pomaga najti usmiljenje in večno življenje. (Tob. 7, 9). Veliki prerok Daniel je svetoval kralju Nabuhodonozorju, rekoč: Odkupi se svojih grehov z milošnjo, in svoje krivice popravi z usmiljenjem do ubogih! (Dan. 4, 24).

Miloščina zasluži večno življenje, če se deli iz ljubezni do Jezusa. Saj bo večni sodnik na poslednji sodbi rekel tistim, ki bodo stali na desnici: Pridite izvoljeni mojega Očeta in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka! Zakaj jaz sem bil lačen, in vi ste me nasitili.... Kar ste namreč storili enemu teh mojih najmanjših, to ste storili meni.

Miloščino imenujejo cerkveni očetje nekaki krst, ki izbriše dolg in kazen. Že sveto Pismo pravi: Kakor voda pogasi ogenj, enako ugasi usmiljenje greh. (Eceli. 3, 33.) Slavni škof in mučenec, sv. Ciprijan, pripazuje: „Kakor krstna voda izbriše peklenski ogenj, enako se po miloščini in po delih usmiljenja zaduši greh“. In sv. papež Leon Veliki govori: „Miloščina zatre greh in zabrani kazen večnega ognja“. Se ve, miloščina ali vbogajme se mora deliti s skesanim srcem in pa z ljubeznijo do Jezusa, da doseže svoj učinek. Človek pride tako do izpreobrnjenja in do dobrega izpovedanja.

Miloščina pomnoži zaupanje do Boga in pridobiva začasno tolažbo. V Tobijevi knjigi stoji pisano: Vsi, ki dajejo miloščino, dobijo veliko zaupanje pred najvišjim Bogom. (Tob. 4, 12). In že zgoraj omenjeni slavni sv. Ciprijan imenuje miloščino nedomerno veliko tolažbo za vernike.

Miloščina je najboljša priprava za dobro izpoved in stanovitno izpreobrnitev. Danes sem bral pri sveti maši, ki sem jo služil ob novoposvečenem velikem altarju, evangelj o Caheju, tem tako izrednem človeku. Cahej je rekel Gospodu: Polovico svojega premoženja dam ubogim. In Jezus mu je odgovoril: Danes je došlo tej hiši vzveličanje. Rimski stotnik Kornelij se je izpreobrnil. Bil je po sv. Petru krščen. Pa sveto Pismo pravi o njem, da so njegovi milodari šli pred obličje božje. In najduhovitejši cerkveni učenik sv. Avguštin pristavlja: „Ti milodari so pagani in njegovi družini pridobili milost izpreobrnjenja h krščansko-katoliški veri“.

Miloščina pomnožuje časno blago. Kdor zapusti zavoljo Jezusa svoje posestvo, temu se stotero povrne že na tem svetu. In v bukvah Modrosti beremo: Kdor se usmili ubogega, ta obrestuje. Kdor ubogim deli, ne bo trpel nikdar sile. Po miloščini še ni prišel nihče na beraško palico. Evangeljski mladenič je dal pet ječmenovih kruhov in dve ribi, da nasiti Jezus lačno ljudstvo. Ko so bili pa vsi nasičeni, so na Jezusov ukaz pobrali in so napolnili dvanajst košev s kosci, ki so ostali od peterih ječmenovih kruhov tistim, ki so jedli. (Jan. 6, 9, 12, 13). Jaz sem se večkrat rado-

veden vprašal, kdo je le dobil tistih dvanajst košev koscev. Zdaj sem pa našel in bral pripombo, da je pripadlo vse to blagemu mladeniču, ki je daroval ves svoj živež Jezusu za ubožno ljudstvo. In stari Tobija je prejel precejšnjo vsoto denarja, deset talentov srebra, ko je podpiral siromake, pokopaval mrliče, krepčal znance in sosede. Vdova v Sarepti ni pogrešala moke in olja, ker je rada postregla gladnemu preroku Eliju.

O, delitev milošnje še nikdar ni koga osiromašila, pač pa obogatila! Kaj čuda potem, da so v srednjem veku tako radovaljno postregli in pomogli revežem, beračem, onemoglim vsake vrste. Če je došel ubožec v grad in je bil ravno obed, tedaj je odstopil grajščak beraču mesto pri mizi, ker je cenil in častil v njem Kristusa. To je bila zdrava rešitev socialnega ali družabnega vprašanja. Čast in hvala večnemu Bogu, tu pri vas domuje ta krščanska usmiljenost, tu prebiva ta blažena radodarnost!

O veni Pater pauperum! Veni dator munerum! Pridi Oče ubogih! Pridi delivec darov za dušo in telo! Gospod vam pošlji usmiljenih Samaritanov, izpreobrnjenih Cahejev, darežljivih Magdalen, radodarnih Nikodemov in Jožefov iz Arimateje! Brani vas pa naj lakomnih Judežev! Potemtakem pa skrbite za cerkvene dobre naprave in ustanove, za obrambo mladine, za ohranitev svete vere!

Pri sveti maši, ki sem jo danes pri novoposvečenem altarju služil za vse žive in mrtve dobrotnike in dobrotnice Marijanišča, sem imel vedno v mislih vročo prošnjo: O Marija, mati dobrega sveta, prosi za nas! Svetuj nam vse, kar služi k večji in največji časti božji, kar pripomore k višjemu in najvišjemu vzveličanju neumrljivih, po dragoceni krvi Kristusovi odrešenih duš! Da se bode pa ta moja goreča želja uresničila, molimo prav pridno in prisrčno molitev, katero so Leon XIII. blagega spomina dne 23. novembra 1880 v proslavo Matere dobrega sveta oblagodarili z odpustkom sto dni in s katero sklenem jaz današnjo svojo pridigo:

O najslavnejša Devica, po večnem sklepu Najvišjega izvoljena za Mater večne učlovečene Besede, zakladnica božjih mi-

Notranjščina kapele Matere dobrega sveta.

losti in priprošnjica grešnikov: jaz, tvoj nevredni služabnik, pribežim k tebi, da si milostno moja vodnica in svetovalka v tej dolini solz! Izprosi mi zavoljo najdražje krvi svojega Sina odpusčenje mojih gre-

hov, rešitev moje duše in vse, kar mi je za njo potrebno in koristno! Prosi tudi za zmago svete Cerkve nad njenimi sovražniki in za razširjenje kraljestva Jezusa Kristusa po vsej zemlji! Amen.

II. Letno poročilo o zavodu.

1. Posvečevanje kapele dne 8. septembra 1913.

V nedeljo dne 7. septembra so se prevzvišeni knezoškof pripeljali z vlakom v Bučeevce, kjer jih je na kolodvoru pričakal in pozdravil v imenu dekanije ljutomerski dekan gospod Martin Jurkovič, g. župnik Weixl v imenu križevske župnije, ravnatelj A. Guadagnini in prof. dr. Kovačič pa v imenu zavoda in družbe „Marijanišče“. Ob cesti iz Bučeevce do Veržeja je stalo več slavolokov z mlaji in primernimi napisi, ob križih in kapelicah je verno ljudstvo pričakovalo svojega nadpastirja in prosilo sv. blagoslova. Med pokanjem topičev in slovesnim pritrkavanjem zvonov so se Prevzvišeni na krasno okinčanem vozu pripeljali v trg, ki je bil ves v zastavah, in ob cesti so bili razpostavljeni mlaji. Sredi trga pred Marijinim kipom je pod slavolokom¹ bil pripravljen prostor za sprejem. Tu so Prevzvišenega pozdravili: domači g. župnik, župan in poveljnik trške garde M. Ostre, salezijanski provincijal P. Tirone in nadučitelj Šprager s šolsko mladežjo.

Gospodu župniku so mil. Nadpastir pri-

jazno odzdravili, češ, da so lanjsko evharistično leto blagoslovili del Marijanišča, zdaj pa bodo posvetili hišno kapelo in dva altarja: Tam le stoji kip Matere božje, ki je vedno varovala Veržejski trg in pripravila pač tudi jutrišnjo svečanost. Tukajšnji prebivalci so zvesti Marijini otroci in častilei.

Gospodu županu so mil. knez pohvalno čestitali k poveljništvu zgodovinski častiljive, mnogokrat odlikovane in daleč na okoli znane trške garde.

Gospodu provincijalu, ki jih je pozdravil, so odgovorili, da je iz njegovega govora razvidno, kako dobro že pozna tukajšnje razmere.

Gospodu nadučitelju so izrekli priznanje, da je on sam mnogo pripomogel k lanjski in letošnji slovesnosti: on je vidni varih mladine, pravi angelj varih, in bo tudi prejel plačilo angelja variha, k čemur mu iz sreca že zdaj čestitajo.

Ljubeznivo so Nadpastir izrekli pohvalo učenec, ki jih je pozdravil s pesmijo (v IV. zvezku na prvem mestu), in učenki, ki jim je izročila šopek duhtečih cvetlic. Učenci in učenke naj se krasijo s čednostmi, in tako bodo kras šole in kras fare. Cvetica sama sebe lepša v vrtu in s tem lepotiči tudi vrt.

V slovesni procesiji so se potem sveti ostanki prenesli iz župnišča v župnijsko cerkev, kjer so bile večernice. Potem je šla procesija s sv. ostanki v zavod, kjer so se položili v začasno kapelico in opravile so se predpisane molitve, jutrnjice in hvalnice v čast sv. mučencev. Pri vходу je Prevzvišenega pozdravil ravnatelj zavoda z novinci in oratorijanci.

Gospod ravnatelj je govoril pozdrav v nemškem jeziku in dobil od Prevzvišenega enak odgovor, češ, da jih veseli, da morejo

¹ Na slavolokih in v zavodu so bili prav primerni napisi:

1. Za Nadpastirja Mihaela goreče prosi čreda cela.

2. Prevzvišeni, verno ljudstvo prosi Vašega blagoslova.

3. Dobrodošli, prevzvišeni, premilostni Pastir!

4. Na sprejemnem slavoloku:

a) Eksceľencia, knez katoliške Cerkve, škof Lavantinski, dobrodošli!

b) Benedictus, qui venit in nomine Domini! (Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem!)

5. Pozdravljen knez, dohotnik, ki mladino ljubi!

6. Nad kapelo: Danes je došlo zveličanje tej hiši.

7. Salve, Pastor optime! (Pozdravljeni, Pastir predobri!)

v tako kratkem času že priti h glavni slovesnosti, k posvetitvi hiše božje.

Gojenec je deklamiral pesem (na koncu IV. zvezka) v kateri se je premilostnemu knezu posebej zahvalil za darovano okno sv. Mihaela, in Prevzvišeni so mu odzdravili enako srčno, kakor jih je on pogumno pozdravil. Če bo imela Cerkev, katere angelj varih je sv. Mihael, in bodo imeli papež in škofje tako pogumne branitelje, tedaj se jim ni ničesar bati. Jutri bo posvečen vidni tempelj — naj bodo duše gojencev tempelji Svetega Duba!

Drugi dan, na praznik rojstva Marijinega — bil je krasen septemberski dan — so se začeli sv. obredi ob osmi uri.¹ Ljudstva se je od vseh krajev zbralo kakor listja in trave. S krepkim glasom in zelo ginljivo so Prevzvišeni opravili dolgotrajne pa globokopomembne obrede. Poldne je že odzvonilo, ko je bilo posvečevanje končano. Med posvečevanjem sta bili na dvorišču pod milim nebom dve sveti maši. Slovesno sv. mašo pa so opravili na novo-posvečenem altarju prevzvišeni knezoškof sami. Bila je blizu ena ura popoldne, ko so Prevzvišeni stopili na oder na prostem in govorili nešteti množici v sree segajoč govor, ki smo ga spredaj objavili. — Marsikom se je porosilo oko, zlasti mnogoštevilni prekmurski Slovenci so blagrovale naše ljudi, češ: Blagor vam, ki imate tako vnetega škofa in jih lahko slišite v domači besedi.

Po pridigi je bilo darovanje v kapeli, in z zahvalno pesmijo se je okoli tretje ure končala veličastna slovesnost, ki ostane vsem udeležencem v neizbrisnem spominu. Poleg domače duhovščine so bili navzočni: okrajni glavar, veleblagorodni gospod Franc Bouvard, dekan Martin Jurkovič, salezijanski provincijal Peter Tirone, župnik Ivan Kunce od Sv. Jurija ob Ščavnici, kn. šk. dvorni kapelan in duh. svetovalec g. dr. Ivan Tomažič, župnik Weixl, župnik Doberšek iz Sevnice, prof. Kovačič, Fr. Povše, zastopnik salezijanskega zavoda v Rakovniku pri Ljubljani, kapelan Al. Kramaršič od Sv. Jurija na Ščavnici.

Gospod provincijal je mil. knezu napil ter z ozirom na njihov govor pri katoliškem

shodu v Ljubljani meseca avgusta tistega leta 1913¹ obljubil, da bo on in zavod tista tretja četa, o kateri nam poroča rimska zgodovina, ki je klicala: Mi bomo branili domovino. Prevzvišeni so odgovorili, da je to veselo in tolažljivo. Na to so napili v nemškem jeziku z ozirom na vršečo se cerkveno in patriotsko slovesnost svetemu očetu in deželnemu očetu, čigar zastopnik, gospod okrajni glavar Ljutomerski, je bil v občno veselje pričujoč.

Gospod profesor Kovačič se je posebej zahvalil za cerkveni govor, češ, da mu je z ozirom na dobrotnike „Marijanišča“ zlasti ugajala razlaga, da je mladenič, ki je dal Kristusu pet ječmenovih kruhov, nazaj dobil 12 polnih košaric. Premilostni so mu želeli, da bi mu bil njegov trud za Marijanišče povrnjen z bogatimi darovi za ta prevažni zavod.

Domači gospod župnik je pojasnil zgodovino kipa Matere božje na trgu, ki je bil prenovljen leta 1820 ali 1823, stal pa je bojda že leta 1760. Prevzvišeni knez so se mu zahvalili za te zgodovinske podatke o tako staročastitem Marijinem kipu sredi Veržejskega trga. Obenem so poudarjali njegove zasluge, katere izpričuje tudi častna medalja, pripeta na njegove prsi kot priznanje 40 letnega zvestega, sadupolnega dušnopastirskega delovanja.

Gospod župan in stotnik Veržejskega strelskega društva se je zahvalil premilostlj. Nadpastirju za prihod, jim je obljubil hvaležni spomin v imenu trga in strelskega društva ter pokazal društveno zastavo iz dobe Ferdinanda II. že raztrgano in razcefrano. Prevzvišeni so si jo z zanimanjem ogledali ter v svojem odzdravu naglašali, da je ta zastava prav vsled svoje starosti tem častitljivejša in dražja. Naj se vrli streleci pod njo tudi vprihodnje hrabro bojujejo za vero, dom cesarja.

Gospod duh. svetovalec in župnik Jan. Kunce je poudarjal, da je došel k slavnosti, da pokaže nadpastirju svojo vdanost in ljubezen. Premilostnega kneza so te besede vidno razveselile. Zahvalili so se govorniku za to nežnost ter njemu, njegovima tovarišema in vsem farnikom želeli obilo božjega blagoslova, zlasti pri pripravah za

¹ Obred posvečevanja je kratko opisan v 4. zvezku „Marijanišča“ str. 18—19.

¹ Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani 1913. — V Ljubljani, 1913. Str. 294—301.

zidanje nove župnijske cerkve Sv. Jurija.

Končno je gospod okrajni glavar izrazil željo, da bi bili Eksceleucia vedno tako čili in krepki kakor ta dan. Na to so Prevzvišeni odgovorili: Deus exaudiat — Bog usliši!

Medtem je došel brzjav velikega prijatelja Salezijancev, gospoda prof. Jan. Smrekarja v Ljubljani. Gospod provincijal je brzjav takoj prebral zbranim gostom. Glasi se takole: Permissionem humillime peto, absens corpore, praesens spiritu exopto, ut domus Salesiana Vvensensis sub auspiciis Excellentiae Vestrae vivat, crescat, floreat ad maiorem gloriam Dei et salutem animarum in gaudium Celsissimi ac deus Dioecesis Lavantinae. Excellentiae Vestrae Humillimus servus Joannes Smrekar.

Poslovenjeno: Ponižno prosim za dovoljenje, da telesno odsoten, v duhu pa navzočen izrazim željo, naj salezijanska hiša Veržejska pod okriljem Vaše Prevzvišenosti živi, raste, procvita v večjo čast božjo, v zveličanje duš in v veselje Preuzvišenega ter v čast Lavantinske škofije. — Vaše Prevzvišenosti najponižnejši služabnik J. S.

Prevzvišeni knez so blagemu duhovniku — mladolinjuba odgovorili iz Maribora z naslednjim brzjavom: Singulari laetitiae de magnifica consecrationis Oratorii Salesiani cum duobus altaribus, in Wernsee festo Nativitatis B. M. V. peractae, sollemnitate affectus grates intimas Tibi exhibitas volo pro piis votis, quae Deus praepotens benigne ad effectum deducat, retribuendo Tibi caritatem. † Michael, Praesul. Lavantin.

Slovenski: Navdan s posebnim veseljem nad veličastno slovesnostjo posvetitve salezijanske kapele z dvema altarjema v Veržeju, opravljene na praznik rojstva bl. D. M. Vam izrekam iskreno zahvalo za dobrohotne želje, katere naj vsemogočni Bog milostno uresniči, Vam pa povrne ljubezen. † Mihael, knezoškof Lavantinski.

Po skromnem kosilu so se prevzvišeni knezoškof ob peti uri odpeljali zopet na kolodvor v Bučečovec.

Novoposvečena kapelica Matere božje dobrega sveta pa je odslej svet kraj, kjer predstojniki in gojenci zavoda, veržejski tržani in drugi verniki iščejo tolažbe, sveta,

miru vesti, pomoči v dušnih in telesnih potrebah. Leta 1914 sta zakonska Alojz in Alojzija Ostre v Bunčanih kupila slikano okno sv. Terezije. Na željo in s pomočjo nekega dobrotnika, vnetega častilca Marijinega, se v kapeli v kratkem postavi še oltar Zalostne Matere božje.

2. Znotranje redovne šole.

Zavod Marije Pomočnice za mladeniče, kise žele posvetiti duhovskemu stanu.

Sv. Vincencij Pavljan je rekel: „Nič boljšega ne moremo storiti, kakor da pripomoremo k vzgoji duhovnika“. Dandanes čutimo močno pomanjkanje duhovskih poklicev. Skoraj iz vseh misijonskih dežel prihajajo mile prošnje za misijonarje: „Poslajte nam oznanjevalcev vere v pomoč! Žetev je zrela, manjka le ženjecev.“ Pa tudi doma se čuti pomanjkanje duhovnikov. Vneti služabnik božji, častiti Janez Bosko, ustanovitelj salezijanske družbe, je skušal vse, kar bi moglo pozdigniti slavo božjo in pospešiti zveličanje neumrjočih duš. Da bi pomnožil število duhovnikov, je ustanovil mnogoštevilne učne zavode, iz katerih je izšlo na tisoče dobrih, gorečih duhovnikov. V poznejši dobi svojega delavnega življenja se je odločil za napravo, ki jo je moglo roditi — to so besede kardinala Alimonde — edino le apostolsko srce častitlj. Jan. Boska. Poln poguma in gorečnosti za zveličanje duš, je po zgledu sv. Ignacija Lojolskega, sv. Kamila Leliškega, sv. Klementa Hofbanerja in drugih, ki so šele v poznejših letih dosegli duhovsko čast, ter oprt na svojo lastno izkušnjo, ki jo je imel s takozvanimi „zapoznelimi poklici“, ustanovil posebne zavode za mladeniče, ki čutijo duhovski in redovni poklic, pa radi svoje starosti ne morejo biti več sprejeti v javne šole in navadne zavode. Svojo ustanovo je izročil v presojo sv. očetu Piju IX. Sv. oče ni le potrdil naprave ampak jo je tudi blagoslovil in je obdaril z odpustki vse one, ki jo razširjajo in podpirajo.

Don Bosko je izročil celo podjetje v posebno varstvo Marije Pomočnice, ter imenoval take gojence Marijine sinove. Uspehi, ki so se pokazali do sedaj, so polni tolažbe. Vsled tega opogumljeni, nadaljujejo

salezijanci z vedno večjo gorečnostjo to koristno napravo in jo priporočajo častiti duhovščini in vsem dobrim katoličanom, ki jim je na srečo ohranitev in razširjenje sv. vere.

Don Rua, naslednik častitlj. Janeza Boska, je v nadi, da je tudi med avstrijskimi in nemškimi katoličani najti mladeničev, ki čutijo v sebi duhovski in redovni poklic, ustanovil poseben zavod v Penango (Zgornja Italija). Iz njega je izšlo nad 100 duhovnikov, katerih okoli 60 deluje v salezijanskih misijonih, v Aziji in Ameriki, drugi delujejo v raznih zavodih ali pa kot svetni duhovniki. Med njimi so izučeni rokodelci, obrtniki, uradniki, ki so čutili poklic za duhovski stan, pa jim zunanje razmere v mladih letih niso dopuščale, da bi se šolali.

Ta zavod za pozne poklice se je l. 1912 začasno preselil v Veržej, kjer so štirje nižji gimnazijski razredi. Tako upamo, da bo preprosti Veržej poslal svoj čas v daljni svet goreče oznanjevalce Kristusovega evangelja med ljudstva, ki še sede v temi malikovalstva in nevednosti. Začasni zavod v Veržaju služi tedaj vzvišenemu in plemenitemu namenu. Kristusovo naročilo: „Pojdite in učite vse narode“, si je vzel globoko k sreči častitljivi Janez Bosko. Hodil je po Evropi, zidal cerkve, odpiral zavode za vzgojo mladine. Velikokrat je bil v Rimu, dvakrat v Parizu, v Marsilji, v Lijonu in drugih francoskih mestih; bil je na Španskem in v Švici, vsled vednih voženj, potov in skrbi je bil celo izmučen, a njegovo oko je gledalo iz krščanske, prosvitljene Evrope še daleč tja črez morje k ubogim divjakom. Bog mu je odprl pot v Ameriko. L. 1875 so odšli prvi misijonarji njegove družbe oznanjevat evangelja v Ameriko. Štiri leta pozneje so se salezijanski misijonarji naselili v Patagoniji, l. 1886 jih je pozdravila Ognjena zemlja, nekaj let pozneje so začeli misijonariti med divjaki v Braziliji.

Trudili so se, in delo je uspevalo. Danes sta Patagonija in Ognjena zemlja večinoma že pridobljeni za sv. Cerkev in omiko. V velikih naselbinah kažejo neutrudni misijonarji ubogim prebivalcem tistih pokrajin pot do blagostanja, uče jih raznih okodelstev in obdelovati polje. O uspehih

teh in drugih misijonskih krajev poročajo vsak mesec „Salezijanska poročila“. V zadnjem času se je salezijancem odprl misijon tudi v Vzhodni Afriki, v Mosambiku. Od tod, upamo, da prinese salezijanski misijonarji luč sv. evangelja divjim rodovom, raztresenim po raznih otokih Vzhodne Afrike.

3. Prazniški oratorij.

Za zunanje dečke vzdržuje zavod t. zv. oratorij, katerega pomen smo razložili že v štrtem zvezku „Marijanišča“. Tukaj podamo na kratko nadaljni razvoj in delovanje veržejskega oratorija.

Poprečno je obiskovalo oratorij do 130 dečkov, ob večjih praznikih in lepem vremenu več, ob navadnih nedeljah in slabem vremenu manj. Zlasti je treba pohvaliti vrle ogrske Slovence, ki prihajajo v oratorij redno vsako nedeljo in vsak praznik, tudi v največjem mrazu in tešči, da lahko pristopijo k svetemu obhajilu. Poprečno je vsakokrat okoli 70 dečkov pri sv. obhajilu, večasi tudi več. To so sadovi krščanskega nauka, pri katerem se dečki uče, da je dovoljeno vernikom sv. obhajilo tudi brez sv. spovedi, če jim vest izpričuje, da niso v smrtnem grehu.

Ogrski Slovenci imajo krščanski nauk ob enajstih v štirih oddelkih. Učijo jih štirje kleriki, novinci salezijanske družbe, ki so rodoma sami ogrski Slovenci, torej večši ogrskemu narečju. Po večernicah ima pa krščanski nauk štajerska stran v dveh oddelkih.

Krepko se razvija „Družba sv. Alojzija“, ki šteje okoli 70 članov, od katerih jih 50 izpolnjuje redno svoje društvene dolžnosti glede shodov in službe božje.

Na dvorišču smo dobili vrtljak s štirimi trapeci in pa veliko gugalnico, ki sta središče zabave.

Kdor je žalosten, naj pride ob nedeljah ob eni k nam na dvorišče; sree se mu bo smehljalo veselja, ko bo videl živahno tekanje, različne igre in slišal neprisiljeno vpitje in klicanje rediteljev igre. Dobra srca naših zvestih sotrudnic so nam oskrbela več pesmaric, da še bolj navdušimo našo mladino za lepo in pošteno petje. Vsak mesec je kaka gledališka predstava.

Bodi tu izrečena naša najprisrčnejša zahvala velikodušnim darovalkam in vrlim dobrotnicam, ki so šivale opravo za predstave

Dne 12. oktobra 1913 je imel praznični oratorij v Marijanišču svoj jesenski izlet v gorice nad Ljutomerom, kjer nam je za ta dan dal na razpolago svojo vilo g. Matija Zemljič. Dečkov je bilo okoli 150. Večinoma so sprejeli sv. obhajilo v zavodovi cerkvi. Potem je bila v farni cerkvi pridiga o Marijinem materinstvu. Marija je res ljubeznjiva mati našemu oratoriju. Kako težko je na deželi spraviti ob nedeljah toliko mladine skupno v cerkev! Če se to da doseči, je mogoče edinole z Marijino pomočjo: ves naš oratorij je Marijin dar. — Oratorij ima tudi svoje stroške. Kdo jih plačuje? Marija, naša mati, po svojih sotrudnicah. Dečki molijo po sv. obhajilu za svoje dobrotnike, in Marija jih vselej usliši. Kdor ne verjame, naj poskusi!

Mladi izletniki so jo veselo mahnili proti Ljutomeru. In čemu ne veselo? Saj so vsi opravili svoje verske dolžnosti, saj imajo mirno vest. Kako veselo so kramljali po potu v gorice, koliko nedolžnih opazk, koliko smeha! Dečki so se izvrstno zabavljali. Gospodu Zemljiču bodi prisrčna hvala za tako primeren prostor in za vse, kar je doposlal oratorijancem. Po večernicah v ljutomerski dekanijski cerkvi smo veselo odkorakali proti Veržeju. Bili smo vsi dobre volje do konca. Pozno večer so bila domača veržajska deca še v zavodu. Tisti pa, ki so bili bolj od daleč, so odšli že prej, prisrčno se zahvaljujoč predstojnikom za užitek, ki so ga imeli na izletu.

Dne 8. decembra 1913 so imeli oratorijanci ljubko akademijo na čast Mariji Brezmadežni. G. ravnatelj je dovolil, da je ono noč pred praznikom spalo v obednici 70 ogrskih dečkov, da so mogli do konca prisostvovati. Dne 6. januarija 1914 so pa imeli božičnico. Dečkov se je zbralo do 180 in so dobili majhna darila. Domača godba nas je razveseljevala s krepkimi koračnicami, za navržek smo poslušali igro „Dva glušca“, ki je povzročila mnogo smeha.

V predpustnem času so oratorijanci igrali „Tri cezarejske mučenike“ v lepih novih rimskih oblekah. Med dejanji sta

krepko svirala v veliko zadovoljnost občinstva godba in orkester gojencev.

V neizbrisnem spominu ostane mladini veržajske okolice praznik Marijinega oznanjenja (25. marca 1914.) Že na vse zgodaj omenjenega dne se je razvilo na dvorišču „Marijanišča“ živahno življenje: dečki so tekali veselo igraje sem in tja, čuli so se radostni vzkliki mladih sre; njih srečni pogledi, nezasenčeni od oblakov grešne izprijenosti, so naznanjali, da se bo vršilo nekaj izrednega. Zbrali so se dečki iz široke okolice, prav številno iz sosednje Ogrske, čakajoči slovesnega sprejema v družbo sv. Alojzija. Kapelica je bila prenapolnjena in spovednice oblegane; nad 200 dečkov namreč je prejelo ta dan sv. obhajilo. Tudi veliko odraslih mož in mladeničev je še celo ob dveh popoldne pristopilo k mizi Gospodovi!

Dečki Alojzijeve družbe so imeli ob ednajstih posebno sv. mašo. Kdo naj opiše zbrano pobožnost nedolžnih sre, gorečo molitev, kipečo iz duše pobožnega ljudstva, zvonke odmeve mladih grl, oznanjujoče sveto ljubezen do Marije in sv. Alojzija! V sree segajoče se je dvigala pred prestol Matere dobrega sveta ona znana:

„Marija, nebeška Kraljica
in zemlje vesoljne gospa,
o bodi nam vsem pomočnica,
zaupanje, nada sreča.“

Po sveti maši se je vršil slovesni sprejem v družbo Alojzijevo. Nad 70 dečkov se je pred podobo sv. Alojzija postavilo v njegovo varstvo. Lahnih korakov so se vrstili pred altar, kjer se jim je nadela mala svetinjska, znak prijateljskega zavetja angelskega svetnika. To je bil prizor, kakršnega naša Marija še ni videla v svoji bližini, trenutek, ko so se zdela nedolžna očesa zamaknjena v vrste angelov, prepevajočih pred nebeškim Jagnjetom pesem, umljivo le nedolžnim sream. Odrasli, ki so prisostvovali tej slovesnosti, so bili ganjeni do solz.

Na praznik Matere dobrega sveta dne 26. aprila so imeli zopet ogrski oratorijanci akademijo v svojem narečju. Udeležilo se je te ogrsko-slovenske akademije tudi več odličnih gospa in gospodičen iz Belotince na Prekmurskem.

Sploh se oratorij prav lepo razvija. Dečki imajo vsako nedeljo posebej sv. mašo, sv. obhajilo, kratek govor, petje, igre i. t. d.

Z deco vedno molimo za dobrotnike in po namenih, katere nam oni priporočajo. Prihajajo nam potrdila, da Marija Pomočnica zelo rada uslišava prošnje naše mladine. Zato pa trdno zaupamo v Njeno varstvo, pod katerim hočemo navdušeno in pogumno nadaljevati z našim prazničnim oratorijem.

Oratorijanci imajo tudi svojo knjižnico. Knjižničar ima ob nedeljah mnogo opravila, ker se dečki res prav pridno poslužujejo knjig. Vprašanja, ki nam jih stavijo, ko prečitajo kako knjigo, pričajo da biva tu zelo razumno ljudstvo in nadarjena mladina. Knjig bi za enkrat že bilo, manjka samo denarja za vezavo. Zelo smo hvaležni šentpeterski Marijini družbi v Ljubljani, ki je na priporočilo svojih voditeljev, č. g. župnika Petriča in č. g. kaplana Podbevška velikodušno darovala precej lepih knjig naši knjižnici. Precej knjig smo dobili tudi po rajnem g. Mat. Kelemina, bivšem župniku v Št. Ilju v Slov. gor. Vendar še prosimo blage sotrudnike, da nam blagovolijo poslati knjig, če mogoče vezanih, ali pa denarnih prispevkov za vezavo. Zahvalo dolgujemo tudi ljubljanskim sotrudnicam, od katerih smo dobili mnogo krasnih podobice.

Spomladi 1914 se je v oratoriju vpe-ljala mala hranilnica „Čebelica“, v katero dečki pridno vlagajo svoje majhne prihranke ter se tako navajajo k varčevanju. Za to prekoristno napravo smo dolžni hvalo gosp. nadrevizorju Vladimiru Pušenjaku in Zadružni zvezi, ki nam je blagodušno podarila hranilne knjižice.

V poročilu o delovanju našega oratorija ne smemo pozabiti treznostnega gibanja, ki je za mladino neizmerne važnosti. Meseca februarja 1914 je počastil naš zavod slavni apostol abstinence p. Elpidij. Tudi predsednik slovenske „Svete vojske“, prof. Kovačič iz Maribora, je imel že dvakrat predavanje za odrasle in za mladino o pogubnosti pijančevanja, in dečkom se ob nedeljskih naukah večkrat razlaga škodljivost in gnusoba pijančevanja, zlasti žganjepitja.

Tako si oratorij prizadeva, položiti v mladih srcih trdno podlago časne in večne sreče. Voditeljem oratorija prizadene to precej truda, a delo za mladino se z veseljem opravlja. Tudi v gmotnem oziru zavod za oratorij veliko žrtvuje, samo leta 1914 se je izdalo za oratorij okoli 1600 K; treba raznih priprav za igre in mladi želodci so radi lačni in jim diši košček kruha ali čašica kave, za ogrske dečke treba še povrh plačevati brodovino čez Muro, ker so večinoma revnih starišev.

4. Razne cerkvene svečanosti.

Ne samo za mladino, tudi za odrasle skrbi zavod, prirejajoč razne predstave in poučne shode, zlasti pa v verskih potrebah. V kapeli „Marijanišča“ je l. 1914 sprejelo 65 tisoč oseb sv. obhajilo, od teh jih odpade na zunanje ljudi okoli 22000. Vsako, tudi celo navadno nedeljo prejme veliko ljudi sv. zakramente, zlasti za ogrske Slovence je Marijina kapela v Veržuju postala nekako božja pot. Ker se od pol 5. ure zjutraj v kapeli vrste sv. maše, se lahko ljudje tudi ob delavnikih pri sv. maši. Kolikor je mogoče, duhovniki salezijanske družbe tudi drugod v dekaniji radi pomagajo.

Zlasti pa zavod s svojimi duhovniki, kleriki in gojenci veliko pripomore, da se res veličastno vrše razne svečanosti bodisi v kapeli ali pri farni cerkvi.

God patrona salezijanske družbe sv. Frančiška Saleškega (29. januarja) se v zavodu slovesno praznuje Lanjsko leto je imel slovesno sv. mašo v kapeli domači g. župnik L. Janžekovič, slavnostno pridigo pa križevski g. župnik J. Weixl.

Na Svečnico 2. febr. 1914 je bil popoldne v zavodovi kapeli velik shod sotrudištva. Kapelica je bila tako polna, da so morali iti možje na kor. Na Murskem polju je že okoli 300 pravilno vpisanih sotrudišnikov in sotrudnic. Koncem je sledil blagoslov Marije Pomočnice. Med udeleženci so bili tudi trije zastopniki ogrskih Slovencev iz daljnega Sv. Sebastijana. Po shodu je bila igra „Spoštuj očeta“ v španskih oblekah. Še prej so pa vrle sotrudnice počastile Marijo Pomočnico s krasnimi popevkami.

Procesije pri vstajenju na Veliko soboto pri farni cerkvi se je udeležil ves zavod s svojo glasbo. Posebno slovesno se je obhajal god Matere dobrega sveta, zaščitnice zavoda in njegove kapele. Zjutraj se je kazalo vreme neprijazno, a pozneje je bil najlepši dan, in zbralo se je nenavadno veliko ljudstva. Zlasti prekmurskih Slovencev je bilo zelo veliko in je zato bilo primerno, da je slavnostni govor imel v prekmurskem narečju g. Štefan Kúhar, provizor v Belotincih, slovesno sv. mašo pa je imel g. Ignacij Stuchly, prefekt v Rakovniku.

5. Visoki obisk.

V prekmurskih župnijah somboteljske škofije, ki mejijo s Štajersko, je bila leta 1914 birma. Pri tej priliki je somboteljski škof, grof Ivan Mikeš počastil tudi zavod v Veržeju. Pripeljal se je v Veržej 2. junija popoldne v spremstvu okrajnega predstojnika v Murski Soboti in svojega dvornega kapelana. K sprejemu je prišel ljutomerski okrajni glavar Franc pl. Bouvard, dekan Jurkovič in več gospodov duhovnikov ljutomerske dekanije. Ravnatelj zavoda, g. Avrelj Guadagnini je v lepem nagovoru pozdravil odličnega gosta, v latinskem jeziku ga je pozdravil tudi ravnatelj novega salezijanskega zavoda v Szent-Keresztu na Ogrskem. V zasebni avdijenci je sprejel tudi poklon klerikov, rojenih ogrskih Slovencev, ter jim polagal na sree, naj se navzamejo duha častitljivega don Boska, ter izrazil živo željo, dobiti tudi v svojo škofijo salezijance, ki tako neutrudno skrbijo za blagor duš, posebno mladine, ki se pogubi v brezverstvu, če se ne vzgaja krščansko. V čast visokemu gostu so znotranji gojenci priredili malo predstavo. Ogledal si je natančno ves zavod do zadnje sobice, pohvalil stavbo in ureditev in pristavil sodbo: „Nepotrebnega pač nimate ničesar“, zakaj v zavodu je vse preprosto in skromno. Pri odhodu je rekel: „Veržej-skega zavoda več ne pustim grajati in obrekovati, ker je tukaj vse v redu“. Iz Veržeja je visoki gost poslal brzojavni pozdrav tudi prevzvišenemu knezoškofu Lavantinskemu v Maribor, ki se je glasil:

Exzellenz Dr. Michael Napotnik, Fürst-bischof Marburg.

Institutum Salesianum Wernsee dioecesi meae vicinum inspicieus Excellentiam Vestram ex corde saluto. Mikes, Episcopus Sabriensis.

(„Obiskal sem zavod salezijanski v Veržeju, v bližini moje škofije, ter iz srea pozdravljam Vašo Prevzvišenost. — Mikeš, škof somboteljski“.)

Na ta pozdrav so knezoškof Lavantinski takoj odgovorili s sledečim brzjavom:

Seiner Bischöflichen Gnaden Herrn Johann Graf Mikes Bischof von Steinamanger

Wernsee. Kreuzdorf.

Deus Amplitudini reverendissimae retribuat benevolam Instituti visitationem ac benignam Tenuitatis meae salutationem. Pro futuro quoque recomendo domum Salesianam propriamque personam bonitati optimi Vicini, quem Numen divinum sospitet per plurimos annos!

† Michael, Praesul Lavantinorum.

„Nj. škofovski milosti gospodu Janezu grofu Mikeš, škofu Somboteljskemu v Veržeju:

Bog povrni Vaši Prečastnosti blagohoten obisk zavoda in prijazen pozdrav moje osebe. Tudi v bodoče priporočam salezijansko hišo in sebe dobroti preblagega sosesda, katerega naj Bog ohrani mnogo let!

† Mihael, knezoškof Lavantinski“.

6. Vprašanje kmetijske šole.

Če beremo evangelij apostola Janeza in njegove liste, opazimo, da ta apostol posebno poudarja ljubezen. Tudi ustno izročilo pravi o njem, da v svoji visoki starosti vernikom ni drugo govoril kakor: „Otročiči, ljubite se med seboj!“ Ko so ga opozorili, zakaj vedno isto ponavlja, je odgovoril: „To je božja zapoved, in kdor to izpolnjuje, stori dovolj.“ Nekateri reči in resnice so tako važne, da jih treba res vedno in vedno ponavljati in poudarjati. Tudi mi smo v vseh dosedanjih zvezkih „Marijanišča“ in pri drugih priložnostih govorili o kmetijski šoli, ki se ima ustanoviti v veržejem zavodu pred vsem za Mursko polje. Tudi tokrat je potrebno, izpregovoriti o tem in povedati, zakaj še je ni in kaj je potrebno, da jo dobimo.

Ko so se vršila pogajanja s predstojniki salezijanske družbe radi naselitve v Veržeju, so ti naravnost izjavili, da v prvem času ne morejo otvoriti kmetijske šole, ker družba nima dovolj slovenskih moči za to, in je prevzela zavod v Veržeju le pod pogojem, da začasno prestavi semkaj svoj zavod v Penango-Monferrato na Italijanskem. Razmere so zahtevale, da se dalje ni smelo odlagati, drugače bi šlo vse v izgubo. Strašni dogodki sedanjega časa nam le potrjujejo, da smo imeli prav. Družba pa je pritrdila želji, da se v veržejskem zavodu osnuje vsaj nižja kmetijska šola. Pri tem ostane tudi sedaj. Že minulo leto 1914 se je resno delalo na to, da pride do te šole. Blizu Dunajskega Novega mesta v Unterwaltersdorfu se je 1. 1914 postavil nov zavod, kamor bi se polagoma preselili sedanji razredi iz Veržeja in bi se tako dobil prostor. Preden je bilo delo končano, je izbruhnila vojska, ki je prekrizala marsikak načrt. Da v sedanjih razmerah ni mogoče misliti na odprtitev take šole, mora izprevideti vsak pameten človek, saj so še javne šole deloma zaprte.

Ko nastopijo mirni časi in redne razmere, stopi zopet v ospredje odprtitev kmetijske šole, toda že sedaj treba izpolniti razne pogoje, da se pripravijo tla.

1. Zavod še tiči v dolgovi, plačevati treba velike obresti in odplačevati glavnice. Celo podjetje je nastalo le iz prostovoljnih darov, edino ljutomerska posojilnica je dala 10.000 K brezobrestnega posojila izrecno v ta namen, da se osnuje kmetijska šola. Na dobra srca se tudi zanaprej obračamo. Če bi zavod dobil le desetino od tega, kar se vsako leto zapije in po nepotrebnem zapravda, bi se dalo kaj velikega in obkorišnega storiti. Pomagajte nam, da čim prej premagamo sedanje težave in še postavimo gospodarsko poslopje, ki je za kmetijsko šolo neobhodno potrebno.

2. Kmetijska šola bi bila v korist celemu Murskemu polju, zatorej je opravičeno, da jo okraj tudi podpira. Zagotovilo take podpore se je proslilo le pod pogojem, če šola zadosti postavnim zahtevam, torej uvede primerni učni red in si pridobi pravico javnosti. Vkljub temu takega zagotovila doslej nismo mogli doseči, v zrak pa ne moremo staviti kmetijske šole. Znano

je, da italijanska vlada ni ravno naklonjena redovnikom, pa vendar italijanska država podpira salezijansko kmetijsko šolo v Ivreji. Tudi avstrijska vlada je 1. 1914 hotela izročiti v Galiciji salezijancem velik zavod, v katerem bi bila tudi kmetijska šola. Seveda, strašna vojska je to preprečila. Tako dalekovidni ljudje znajo ceniti salezijanske kmetijske šole.

3. Eden glavnih pogojev za ustanovitev kmetijske šole je spoznanje in prepričanje, da je taka šola koristna in potrebna. Lepo in rodovitno je Mursko polje, toda petkrat več bi se lahko dobilo iz poljedelstva, sadjereje in živinoreje, če bi se splošno uvedlo umno gospodarstvo in povzdignilo na ono stopinjo, kakor je po drugih naprednih deželah n. pr. na Češkem, Francoskem, v Švici i. t. d. Dokler ljudje mislijo, da je tako najboljša in boljše ne more biti, kakor so delali njihovi očetje in dedje, tako dolgo se ne čuti potreba in ne spoznava korist kmetijske šole.

4. Odstraniti je treba malenkostne krajevne ozire. Okrajne ceste ne more imeti vsak do svojega zeljnika in železnice ne pred prag svoje koče. Že več desetletij se vleče vprašanje kmetijske šole v Ljutomer-skem okraju. Kje naj bo? V Ljutomeru ne, na Cvenu ne, pri Sv. Križu ne, v Veržeju ne! Kuriti treba tam, kjer so drva in peč. V Veržeju stoji že poslopje, na razpolago je posestvo, sčasoma se dobe učne moči, katerim ne bo treba skrbeti za pokojnino in vzdrževanje obitelji. Na najcenejši in najhitrejši način pride okraj lahko tukaj do kmetijske šole, treba je le nekaj spoznanja, dobre volje in požrtvovalnosti.

Ti pogoji ne zahtevajo nič nemogočega, njih izpolnitev nam prinese kmetijsko šolo. To šolo smo pa za sedaj skušali vsaj za silo nadomestiti z gospodarskimi tečaji. Kakor 1. 1913 se je vršil tudi 1. 1914 od 16. do 19. februarja gospodarski tečaj. Predavali so: župnik Rožnik o svinjereji in krmilih, nadrevizor Pušenjak o zadružništvu in gospodarski politiki, dr. Hohnjec o temeljnih načelih družboslovja, dr. Kovarčič o skrbi za človeško zdravje. Udeležba je bila prav povoljna.

Letos je radi vojnih razmer moral tečaj izostati.

7. Vojni odmevi v zavodu.

Koncem julija 1914 so se ravno v zavodu vršile duhovne vaje in je imelo več novincev dobiti duhovsko obleko, ko je zadonela bojna troblja in mesto duhovske obleke so morali odrasli gojenci obleči vojaško suknjo. Sveto tihoto duhovnih vaj je v zavodu naenkrat prekinilo glasno petje domoljubnih pesmi. Polni navdušenja so šli mladeniči na kolodvor, njih predstojniki in mlajši gojenci so jih spremljali. V vsem je od začetka vojne do konca marca t. l. odšlo na bojišče, deloma na rusko, deloma na francosko 71 klerikov in gojencev, eden duhovnik je bil poklican za vojnega kurata v Karpate, namreč g. Alojz Dejak, doma iz Ribnice na Kranjskem, pet klerikov veržejskega zavoda deluje v bolnišnicah, več jih je bilo povišanih, štirje pa odlikovani s hrabrostno železno svetinjo. Eden od teh je dobil bavarski vojaški zaslužni križec II. razreda s krono in meči ter bil povišan v častnika.

Zelo ginljiva so pisma, ki jih pišejo gojenci iz bojišča svojim predstojnikom. Iz njih odseva veliko zaupanje v Marijo, pomočnico kristjanov, pa tudi njeno materinsko varstvo.

Le nekaj od teh pisem priobčimo tu čitateljem v vspodbudo.

Neki gojenec piše 11. avgusta 1914 g. ravnatelju:

„... Jutri odrinemo na bojišče. Kam, še ne vem. Šele ko zapustimo kolodvor, bomo vedeli, na katero stran gremo. Pa čemu se bati? Ona, dobrā mati je z menoj in pri meni. Vem, da me spremlja njeno varstvo in Vaše molitve.“

Dne 10. septembra piše isti gojenec: „Izgubil sem svoj rožni venec. Prosim, pošljite mi drugega. Pa prosim kmalu, ker bi ne bil rad dolgo brez njega.“

Potem piše isti 15. oktobra: „Dan 5. oktobra mi ne mine iz spomina; ta dan sem dobil prvo pošto od Vas, velečastiti gospod. Molitev Vas vseh, katere me zagotavljate na dopisnici, mi je res pomagala. Komaj 10 minut potem, ko sem prebral dopisnico, in komaj minuto potem, ko sem poljubil rožni venec, ki ste mi ga poslali, me je zadel v hrbet šrapnel. Krogla je šla od levega boka skozi hrbtišče, potem skozi

desna pljuča med rebra in je pod kožo obtičala. Mrtev nisem bil, pač pa težko ranjen“.

Natančneje je to opisal v pismu 25. oktobra: „Dobil sem povelje, naj vzdržujem zvezo z našim bataljonom. Peljal sem se nagloma na kolesu in prislonil kolo pri nekem dvoreu, v tem hipu sfrči krogla skozi moj hrbet od leve na desno. Če bi strel priletel od desne na levo, bi krogla obtičala ravno — v srečo, bil bi pri priči mrtev. Svojo opravo sem odložil, kakor sem mogel, in se zavlekel v hišo. Komaj sem bil notri, je kar deževalo šrapnelov skozi okna. Zavlekel sem se v kot, da bi se varoval pred streli. A kmalu so začele brizgati granate in pred granatami ne varuje noben zid. O Bog, pomagaj mi! Marija pomočnica kristjanov, pridi mi na pomoč! sem vzdihoval. Kakor kača sem se vlekel proti izhodu, da bi zlezel iz hiše v cestni jarek, misleč, da bom tam varnejši. Zunaj samo dim in prah, nobenega drevesa ne vidim ob cesti. Zlezel sem nazaj in se hotel potegniti v klet; hoditi več nisem mogel. V tem mi švignejo v glavo hude misli. Kaj pa če so Francozi v kleti skriti? In če nikogar ni notri, kdo te bo tam iskal in našel, če bi klical za pomoč? in če hiša zgori, se ne moreš rešiti! Čez nekaj časa so granate začele redkeje padati, zlezel sem zopet pred hišo in se na posled splazil v cestni jarek mimo mnogih mrličev in ranjencev. V jarku sem vsled izgubljene krvi izgubil zavest...“

Sedaj je pa že zopet dobro. Sem že zopet na nogah in hodim na sprehod, lahko jem in dobro spim. Češčena bodi Marija, pomočnica kristjanov!“

Drug gojenec piše:

„V Veržeju se pač mora veliko moliti za nas, zakaj mi očitno čutimo pomoč od zgoraj. Eden dan so padli štirje možje poleg mene, krogle so padale doli v zemljo, mene pa ni nobena zadela. Drugokrat sva bila s tovarišem v strahovitem ognju granat; krog naju jih je bilo veliko ranjenih. Potegnili sva iz žepa rožne vence in se zatekla k Materi božji, ki naju je obvarovala v tej strašni nevarnosti, v kateri sva bila od 10. ure predpoldnem do noči. Tudi v ponedeljek 7. septembra sem bil čudovito obvarovan pri neki gozdni bitki. Izsledovali

smo gozd in zadeli na sovražno linijo. Skočim hitro za drevo in začnem od leve streljati. K meni priskoči tovariš, a komaj odda en strel, pade v moje naročje.“

Eden gojenec je bil poklican k cesarskim tirolskim lovcom in piše: „Živ sem še, in še precej zdrav, a ne vem, kako dolgo. Dvakrat sem že bil v hudem ognju skozi tri dni. Prišel sem srečno iz ognja. Bodi hvala Bogu in Mariji, pomočnici kristjanov, katero mnogokrat kličem. Ona me je zakrila pod svoj plašč pa bo tudi v prihodnje to storila. Upam, da me zopet pripelje v naš zavod v Verzej. Danes me je tukaj pripeljala v naš zavod (v salezijanski zavod v Galiciji), kjer sem opravil spoved in prejel sv. obhajilo. Povem vam, ko sem odprl vrata kapele in zagledal podobo pomočnice kristjanov, sem jokal kakor otrok. V svojem težkem položaju sem našel zopet tolažbo.

Dal Bog, da naša ljuba domovina Avstrija srečno prestopi te hude čase. Če me več ne bo nazaj, naj bo češčno ime Gospodovo!“

Neki gojenec piše: „Sila uči marsikaterega moliti, ki že leta in leta ni hotel nič slišati o cerkvi. Ko vidijo nas iti k spovedi in sv. obhajilu, gredo tudi oni skrivoma. Neko jutro mi reče tovariš: Danes se pa čutim tako srečnega in lahkega, kakor da bi bil na novo rojen. Vprašam ga, zakaj, pa mi odgovori, da je bil prejšnji dan pri nekem tujem duhovniku pri spovedi, ko prej že tri leta ni bil pri sv. zakramentih. Ravno ti neverneži gredo prav pogostoma k sv. obhajilu in k drugim pobožnostim.

Drugi piše: Prišli smo do nekega sloslopa na samem, ki je bilo popolnoma pogorelo. Stopim notri in zagledam na steni nepoškodovano Marijino podobo. Hitro zmolim Zdravo Marijo. V tem hipu, ko stopim iz hiše, se zarije kakih dvajset korakov pred menoj granata v zemljo. Če bi se ne bil pomudil z molitvijo v tisti hiši, bi bil prišel ravno na tisti prostor, kamor je granata priletela.

Iz Vozgov piše gojenec V. M. 21. januarja 1915 med drugim: Pravi čudež je, da smo še vsi (namreč gojenci) dobro ohranjeni vkljub hudim naporom, pomanjkanju in vedni smrtni nevarnosti, postali smo celo

vzor drugim bojevnikom. Odkrito priznam, da bi ne mogel nikdar vsega tega prenesti, kar je že prinesla ta strašna vojna, če bi ne dobival pomoči in varstva od nebeške matere. Kdo drugi je dal meni in tovarišu T. moč, da sva prostovoljno krila celi vod, ki se je raztepen moral umakniti pred sovražnikovo premočjo. Prišla sva potem sama v strahoviti dež sovražnih krogel, kar obšipali so naju s krogli, pa vkljub temu sva ostala nepoškodovana. To je bilo pri La Planquette 31. avgusta m. l. in ta strašni dan sva s tovarišem popolnoma posvetila svoje življenje presveti Devici, pred njene noge sva položila vse svoje trpljenje in težave, ter se zaobljubila, da bova v duhu Don Boškovem vedno in povsod posrševala Marijino čast, njena služabnika hočeva biti do zadnjega vzdihljaja.

Od 18. avgusta do 26. septembra sem bil neprestano v silno krvavih in srditih bojih. Izprva sem bil na levem krilu velike vojne pred Metzom, potem se je pa naš oddelek ločil in smo preganjali sovražnika 25 klm. daleč, dokler nismo trčili ob francosko dobro zavarovano artilerijo in ob izborno četo francoskih alpskih lovcev. Bili smo preslabi, da bi mogli še dalje zasledovati sovražnika. Naše izgube so bile velike, francoske pa še enkrat večje.

Dne 26. oktobra sem imel prvi priložnost, sprejeti sv. zakramente. Kaj je moje srce ta dan občutilo, ne morem popisati. Drugič sem imel priložnost sprejeti sv. zakramente v majhnem obmejnem mestecu M. Ginljivo in vspodbudno je gledati, kako na stotine vojnih tovarišev kleči pred tabernakljem in pristopa k mizi Gospodovi. Marsikateri je prej pozabil že Očenaš moliti, sedaj pa prav pridno prebira jagode na rožnem vencu.

Dne 7. marca 1915 piše zopet iz Vozgov gojenec V. K., s kakim veseljem so v njegovi kompaniji sprejeli poslano mu podobice. Bilo jih je premalo, zakaj „naši vojaki so večinoma postali otroci Marijini, ter visoko čislajo podobice Marijine“. V duhu se hoče vdeležiti duhovnih vaj, ki so se imele začeti doma v zavodu 9. marca. „Ko stojim na straži, lahko prav lepo premišljam in snov za premišljevanje mi podaje vedna smrtna nevarnost. Da, smrtna nevarnost me je že mnogo naučila s svojim

trdim železnim jezikom. Sklenil sem z naprej res sveto živeti, biti pravi Gospodov učenec po vzgledu Don Boska. Dal Bog, da mi nikoli ne izginejo iz spomina vtisi, ki so se mi vtisnili v srce, ko je pri Sp. strel za strelom težke francoske artilerije letel na nas, ko sem bled in kakor brez življenja gledal v krvi drage tovariše, ki so še malo prej bili polni življenja, ko so v strašnem dežju sovražnih krogel ječali okoli mene ranjenci. Pa kolikor večja je nevarnost, toliko bolj mi stopa pred oči ljubezen božja, koliko več trpim duševno in telesno, toliko bolj umevam bolečine božjega Zveličarja. Od mladosti me je mati navajala k pobožnosti do Marije, in Marija me nikoli ni zapustila, ona me je pripeljala v mladinsko kongregacijo v M., ona me je pripeljala v svoje svetišče v Veržej in sedaj v krvavi boj za domovino. Ona me je zmiraj tolažila, ona me je naučila, da zadovoljno nosim križ Gospodov. Ob Marijinem prazniku (25. marca) bom letos daleč proč od Veržeja, a vdan sem v svojo usodo, moja zvezda vodnica naj bodo besede: Vse z Marijo, vse v Mariji, vse po Mariji!

Pismo sem moral prekiniti, ker se v naši kompaniji skupno moli sv. rožni venec.

L. H. piše iz bojišča pri V. 8. marca 1915, kako mu je težko, ko misli, kako se v ljubem mu „Marijanišču“ pridno študira, on pa na bojišču pozablja, kar se je bil naučil. Pa če ga Marija zopet pripelje nazaj, bo s podvojeno marljivostjo zamujeno ponovil.

„Našo kompanijo je 2. marca zadel hud udarec. Bili smo pripravljeni v neki kleti, ko začnejo okoli 5. ure popoldne sovražniki obstreljevati našo klet. Težka

granata je udarila v sredo med nas, mnogi so bili na mestu ubiti, drugi ranjeni. Tisti del kleti, kjer sem bil jaz, ni bil naravnost zadet, a zračni pritisk nas je vrgel na tla, ranjen pa ni bil nobeden. Iz sosednjega oddelka se je slišalo glasno stokanje in kričanje, nekateri so prihiteli ven čisto črni v obrazu in kakor brez pameti. Ranjence so hitro spravili v drugo, bolj varno klet, a ravno ko je sanitetno osebje obvezavalo ranjence, vdari med nje druga granata in skoraj nobeden ni ostal živ. Pogled je bil strašen, nekaterim je odtrgalo glavo, drugim roke, tretjim noge, nekatere popolnoma razmesarilo. Nekateri mojih tovarišev so zbežali v tisto klet, da bi se tam zavarovali, in to je bila njihova smrt. Tudi jaz sem hotel notri, a pri vratih me je zadržal neki znotranji glas in ostal sem zunaj. V tem pride neki ranjenec in me prosi, da ga obvežem. Med tem opraviлом pa se je že zgodila nesreča, meni pa se nič ni zgodilo. Tisočerna hvala naši dobri materi Mariji! Njej pripisujem svojo rešitev in pa gorečim molitvam v Veržeu. Med mrtvimi sem jih poznal več, ki so bili zelo pobožni. Spočetka se mi je to hudo zdelo, a sedaj vidim v tem dokaz božje dobrote. Gotovo so umrli srečne smrti. Dolej mi je vse boljše izteklo, kakor sem mi-lil in upam, da se zdrav vrnem v zavod v Veržej.“

V zavodu se prav pridno moli za vse naše vojake, posebno še za prijatelje in dobrotnike. Vsak petek se opravlja za nje sv. križev pot, večkrat se daruje zanje sv. obhajilo.

Upamo, da bodo molitve iz Marijinega svetišča v Veržeu izprosile veliko blagoslova za naše vojake na daljnih bojišcih.

8. Ustanovniki „Marijanišča“ do konca leta 1914.

Ustanovniki so tisti udje, ki plačajo 100 K ali več ali podarijo kaj drugo v toliki vrednosti, tudi sotrudniki ali sotrudnice, ki naberejo 100 ali več K.

Nj. Prevzvišenost knezoškof dr. Mihael Napotnik, Maribor.

Baša Andrej, Cmurek.	Kosi Marija, Gradec.	Rožman Treza, Ilijaševci.
Bohanec Ivan, dekan, Šmarje.	Košar Franc, Verzej.	† Rožman Franc, Verzej.
B. P. v K.	Košar Marija, Verzej.	Saboti Filip, Verzej.
Bračko Ivana, Sv. Jurij v Sl. Gor.	Kovačič dr. Fr., Maribor.	Saboti Marija, Verzej.
Budja Franc, Banovci.	† Kovačič Franc, Verzej.	Skuhala Andrej, Banovci.
Budja Marija, Banovci.	Kozar Liza, Verzej.	Slavič Gera, Grabe.
† Budja Matjaš, Banovci.	Kralj Franca, Ilijaševci.	Sršen Alojz, Verzej.
Čížek Josip, dekan, Jarenina.	Kralj Marija, Ilijaševci.	Sršen Fr. ml., Verzej.
Cagran Jožefa, Banovci.	Kralj Terezija, Ilijaševci.	Sršen Julijana, Verzej.
Ekert Neža, Cirkovec.	† Kresonja Matija, Verzej.	Sršen Kristina, Verzej.
Farkaš Franc, Ilijaševci.	Kupljen Jakob, Žihlava.	Stermon, zakonska v Ljutomeru.
Farkaš Jožefa, Ilijaševci.	Kurnik Marija in † Franc,	Strahovnik Marija, Velenje.
Golob Eva, Žižki na Ogr.	Sv. Jurij v Sl. gor.	Strnišča Alojz, Verzej.
Gombosa Peter, Salamenci, Ogr.	Meško Martin, župnik, Kapela.	† Šinko Matija, župn. v p., Središče.
Hohnjec dr. Jos, prof. bogosl.,	Mežnarič Liza, Babinči.	Šket Neža, Dramlje.
Maribor.	Neimenovana, Vogričevci.	Štrakl Matej, župnik, Sv. Peter
	N. Fr. v R.	pri Mariboru.
Horvat Jožef, Verzej.	Novak Marija, Ljutomer.	Štuhec Gera, Gradec.
Horvat Lovro, Verzej.	Ostre Alojz, Bunčani.	† Šuta Rupert, dekan, Zavrče.
Horvat Marija, Verzej.	Ostre Alojzija, Bunčani.	Tiplič dr. Franc, zdravnik, Sv. Le-
Hrzič Cecilija in Ivana, Ptuj.	Ostre Martin, Verzej.	nart Slov. gor.
I. L. v L.	† Pavalec Antonija, Sv. Jurij v	Topolnik Ivan, Banovci.
Janžekovič Lovro, župnik, Verzej.	Slov. gor.	Tržanstvo v Verzeju.
Jurinec Matija, Banovci.	Posojilnica v Križevcih.	Vaupotič Franca, Lokavci.
Jurinec Marija, Banovci.	Posojilnica Gornja Radgona.	Vozlič Leopold, župnik v Spiel-
Jurkovič Martin, dek., Ljutomer.	† Puščenjak Anton, Verzej.	feldu.
Koroša Marija, Verzej.	Puščenjak Franca, Verzej.	Vörös Štefan, Ižekovci, Ogr.
Korošak Marija, Ilijaševci.	Puščenjak Liza, Verzej.	Vrzel Jernej, Ljutomer.
Korošak Mihael, Ilijaševci.	Puščenjak Neža, Verzej.	Vurkelc Jernej, župnik, Dobje.
Korošec Fr., nadžupnik, Sv. Križ	Rajšp Marija, Planina.	Wolf Marija, Kalobje.
pri Rog. Slatini.	Rantaša Tomaž, Selišči.	Žvarc Franca, Verzej.
† Kosi Ana, Verzej.	Rožman Jozefa, Ilijaševci.	Zvarc Matija, Verzej.
Kosi Ana ml., Verzej.	Rožman Neža, Ilijaševci.	
Kosi Franc, Verzej.		Skupaj 92.

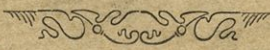

KAZALO.

	Stran
Potrdilo	2
Predgovor	3
I. Pridiga Njih Prevzvišenosti, knezoškofa Mihaela	4
II. Letno poročilo o zavodu :	
1. Posvečevanje kapele dne 8. septembra 1913.	11
2. Znotranje redovne šole	13
3. Prazniški oratorij	14
4. Razne cerkvene svečanosti	16
5. Visoki obisk	17
6. Vprašanje kmetijske šole	17
7. Vojni odmevi v zavodu	19
8. Ustanovniki „Marijanišča“ do konca leta 1914.	22

Slike: Knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Notranjščina kapele Matere dobrega sveta.

1855

25

KAZALO

Knjiga
Knjiga
Knjiga
Knjiga
Knjiga

3

Knjiga
Knjiga
Knjiga

Knjiga
Knjiga
Knjiga

Knjiga

Knjiga

Knjiga

Knjiga

preskrbi ali v zavodu samem, ali pa v zato pripravljenem kraju.

Gojenci ne smejo imeti pri sebi denarja. Pri vstopu ga dajo prefektu, ki ga hrani.

Hrana je priprosta in tečna.

Vstop.

Šolsko leto se prične meseca septembra. Izjema se dovoli, le takim prostolcem, ki so že potrebne pripravljajne nauke za gimnazijo do-
kontali in zato lahko vstopijo takoj v kak gi-
mnazijski razred.

Oprava.

Pr. vstopu naj vsak gojenec prinese, a seboj 12 letni obleki (eno za delavnik, drugo za preživke) in 2 zimski (istotako), 1 zimsko suknjo, 3 pare čevljev, 6 srajc, 12 rokavov, 6 obrisač, 6 serviet, 3 pare letnih spodnjih hlač, 3 pare zimskih spodnjih hlač, 3 zimske jopice, 10 parov nogavic, kričo za zoba, eno obleko in za čevlje, glavnik in kričo za lasi, 1 leseni kovčeg in celo posteljno opravo (toda glej o-
pombo zgoraj).

Na vsakem kosu obleke in na perilu se prinese seboj, naj bo prišit kosček bele platna, da se more nanj napisati številka perila; razen tega naj bodo na vsakem ko-
ali prišite začetne črke imena, ali se bolje
prilimek.

Vodstvo zavoda si pridrži pravico, vsa
čas odsloviti gojence, ki se nečesto pokoriti in
nemu redu, ali ki bi bili nevarni drugim, a
jencem in duhu zavoda, kakor tudi one, ki so
so marljivi in imajo malo ali pa prav nič u-
peha pri učenju.

Pri dopisovanju naj se blagovoli vsa-
krat razločno ponoviti naslov.

Prilavi naj se tudi znamka na odgovor.

Naslov na poštno posiljalec je:

Salezijanski zavod „Marjanščak“ v Veržeju.

pošta Križevci (Štajersko).

Naslov za posiljalec po železnici:

Marjanščak v Veržeju.

pošta Budečevci (Štajersko).

